

مطالبه مهریه

مقدمه

از میان مسایل و موضوعات پرشمار نهاد خانواده، «مسأله‌ی مهر» به عنوان یکی از مسایل «روابط مالی زوجین»، مهمترین موضوعی است که همیشه ضمن بیان عقد نکاح متبادر به ذهن است. مضافاً این که در برزخ اختلافات خانوادگی، اولین موضوعی که زن به رخ مرد می‌کشد، مسأله‌ی مهر و مطالبه‌ی آن است.^۱

مهر از احکام تأسیسی دین اسلام نیست و با عنایت به سبق وجود آن در ادیان و ملل مختلف، مورد تأیید و امضاء شارع مقدس قرار گرفته است. البته شارع مقدس از امضاء حکم مهر در نکاح، غرض و هدفی داشته است و قطعاً به صرف سابقه‌ی وجودی موضوع آن را نپذیرفته است.^۲ سوابق تاریخی حقوق اسلامی نشان می‌دهد که مهر به عنوان وجه مالی در عقد ازدواج مطرح نبوده است، بلکه نظر دین اسلام به عنوان یک دین کامل این بوده که با قرار دادن موضوع مهر به رابطه‌ی ایجاد بین زوجین ابعاد عمیق‌تری ببخشد.^۳

معانی لغوی و اصطلاحی مهریه

مهر واژه‌ای عربی و از لحاظ لغوی به معنای «عوض» به کار رفته است. در فارسی آن را کابین گویند.^۴ مهریه مال معین یا چیزی است که قائم مقام مال است که در عقد نکاح بر ذمه مرد قرار می‌گیرد و در صورت مطالبه زن، وی مکلف است مهریه‌اش را بپردازد و این حق ارتباطی به طلاق و نفقه ندارد. در تعریفی دیگر مهر مالی است که به هنگام عقد نکاح برابر ضوابط شرع و رسم و عادت از طرف مرد به زن پرداخت می‌گردد و صداق، صداقیه، کابین و فرض هم نامیده می‌شود. مهر مالی است که برابر رسوم و عادات در موقع عقد نکاح شوهر به زن می‌دهد یا تعهد به دادن آن می‌کند. مهر باید قابل تملک زوج و زوجه باشد.^۵

انواع مهر:

مهرالسنه یا مهر محمدی؛ مهری است که پیامبر اسلام (ص) برای حضرت فاطمه (ع) مقرر کردند و آن عبارت از دو بیست و شصت و دو مثقال و نیم پول نقره مسکوک است.^۶

۱- پولادی، ابراهیم، مهریه و تعدیل آن، تهران، موسسه انتشارات دادگستر، چاپ دوم، ۱۳۸۸، ص: ۱۶.

۲- همان، ص: ۷۰-۶۹.

۳- همان، ص: ۱۶.

۴- معین، محمد، فرهنگ فارسی متوسط، تهران، انتشارات امیرکبیر، جلد چهارم، چاپ اول، ۱۳۴۷، ص: ۴۴۶۲.

۵- جعفری لنگرودی، محمدجعفر، مبسوط در ترمینولوژی حقوق، تهران: کتابخانه گنج دانش، چاپ دوم، ۱۳۸۱، ص ۳۵۷۷.

۶- همان، ص ۳۵۷۸.

مهرالمسمی؛ عبارت از میزان مالی است که به عنوان مهر در عقد نکاح ذکر می‌گردد و مورد توافق زوجین است.

مهرالمثل؛ در عقد نکاح می‌توان مهر تعیین نکرد و زوجین می‌توانند پس از وقوع عقد با توافق مهر تعیین نمایند، حال اگر قبل از تراضی برای تعیین مهر نزدیکی شود زوجه مستحق مهرالمثل است و مهرالمثل عبارت از مالی است که با در نظر گرفتن وضع خانوادگی و حال اقربان و نزدیکان زوجه تعیین می‌گردد.

مهرالمتعه؛ چنانچه در عقد نکاح مهر تعیین نشود و زوج مصمم باشد که زوجه را قبل از نزدیکی طلاق دهد مقداری را به عنوان مهر تعیین و به زوجه پرداخت می‌کند و این مبلغ بستگی به وضعیت مالی زوج دارد. بنابراین تعیین میزان مهرالمثل به وضع خانوادگی زوجه و زوج و مهرالمتعه به وضعیت مالی زوج بستگی دارد.^۱

شرایط مهر

مهر باید واجد شرایط زیر باشد:

- مهر باید ارزش مالی داشته باشد، بنابراین آنچه را که فاقد ارزش مالی باشد نمی‌توان به عنوان مهریه تعیین کرد.

- از نظر شرع و قانون نقل و انتقال و معامله باشد بنابراین نمی‌توان مشروبات الکلی یا حیوانات حرام گوشت مانند خوک را به عنوان مهریه تعیین کرد.

- زوج مالی را می‌تواند مهر قرار دهد که خود مالک آن باشد بنابراین اموال عمومی یا مال موقوفه را نمی‌توان مهر قرار داد.

- ضرورتی ندارد که مهر حتماً عین معین باشد بلکه انجام عمل یا حرفه‌آموزی یا تدریس هم می‌تواند مهریه باشد. مثل آموختن قرآن به زوجه، یا آموختن رایانه به زوجه می‌تواند موضوع مهر باشد.^۲

مواد قانونی (مهم) مرتبط با مهریه:

در ارتباط با مهریه در قانون مدنی مواد چندی گنجانده شده است که در ذیل به مهمترین آنها اشاره می‌شود:

ماده ۱۰۸۲ - به مجرد عقد، زن مالک مهر می‌شود و می‌تواند هر نوع تصرفی که بخواهد در آن بنماید.

ماده ۱۰۸۳ - برای تأدیه‌ی تمام یا قسمتی از مهر می‌توان مدت یا اقساطی قرار داد.

ماده ۱۰۸۵ - زن می‌تواند تا مهر به او تسلیم نشده از ایفای وظایفی که در مقابل شوهر دارد امتناع کند مشروط بر این که مهر او حال باشد. این امتناع مسقط حق نفقه نخواهد بود.

۱- اداره کل آموزش‌های مردمی معاونت آموزش قوه قضائیه، حقوق به زبان ساده، قم، انتشارات قضا، چاپ اول، ۱۳۸۴.

۲- اداره کل آموزش‌های مردمی معاونت آموزش قوه قضائیه، بروشور مهریه.

ماده ۱۰۸۶- اگر زن قبل از اخذ مهر به اختیار خود به ایفای وظایفی که در مقابل شوهر دارد قیام نمود دیگر نمی‌تواند از حکم ماده قبل استفاده کند - مع ذلک حقی که برای مطالبه مهر دارد ساقط نخواهد شد.

ماده ۱۰۹۲- هر گاه شوهر قبل از نزدیکی زن خود را طلاق دهد زن مستحق نصف مهر خواهد بود و اگر شوهر بیش از نصف مهر را قبلاً داده باشد حق دارد مازاد از نصف را عیناً یا مثلاً یا قیمتاً استرداد کند.

ماده ۱۰۹۳- هر گاه مهر در عقد ذکر نشده باشد و شوهر قبل از نزدیکی و تعیین مهر زن خود را طلاق دهد زن مستحق مهرالمتعه است و اگر بعد از آن طلاق دهد مستحق مهرالمثل خواهد بود.

ماده ۱۰۹۷- در نکاح منقطع هر گاه شوهر قبل از نزدیکی تمام مدت نکاح را ببخشد باید نصف مهر را بدهد.

محل مراجعه جهت طرح دعوی:

۱- دادگاه خانواده:

زوجه می‌تواند با ارائه دادخواست حقوقی به دادگاه ویژه خانواده، مهریه خود، هزینه ابطال تمبر و حق الوکاله و کیل را مطالبه نماید و همزمان تقاضای توقیف اموال همسرش را نیز بنماید.

۲- مطالبه مهریه از طریق اجرای ثبت اسناد رسمی:

زن می‌تواند از طریق اجرای ثبت اسناد رسمی مهریه خود را مطالبه نماید، به این صورت که قباله ازدواج خود را به دفترخانه محل ثبت عقد ارائه و تقاضای صدور اجرائیه نماید، سپس با اجرائیه به اداره ثبت مراجعه و مهریه خود را مطالبه کند که البته به میزان نیم عشر دولتی هزینه اجرایی پرداخت می‌نماید که بعداً این هزینه از شوهر اخذ خواهد گردید که در این راستا مالی اعم از وجه نقد یا مال منقول (ماشین، موبایل... و یا مال غیر منقول (ملک) توقیف می‌گردد البته به شرط اینکه جزء مستثنیات دین نباشد.

صلاحیت محلی دادگاه: اگر مهر مال منقول باشد - اعم از وجه نقد یا عین معین یا کلی در معین، چون از آثار عقد نکاح است، علاوه بر دادگاه محل اقامت شوهر، دادگاه محل وقوع عقد نکاح ازدواج هم برای رسیدگی به دعوی مطالبه مهر دارای صلاحیت است. اما اگر مهر مال غیر منقول مثل ملک یا منزل مسکونی باشد، زن می‌تواند در دادگاه محل وقوع ملک نیز دعوی خود را طرح کند.^۱

سؤالات متداول در خواسته مطالبه مهریه

سؤال:

زنی پس از پنج سال از تاریخ فوت همسرش، تقاضای مهر از دادگاه کرده، حال آیا دادگاه بر اساس شاخص سال فوت مهر را باید محاسبه کند یا سال اخذ مهر؟^۲

جواب:

شاخص تاریخ فوت ملاک عمل خواهد بود.

سؤال:

در قبال مهر معین آیا پدر زوج که در این رابطه منتفع نمی‌باشد، نیز متعهد است؟^۳

جواب:

۱- موسوی مقدم، محمد، راهنمای دعاوی خانوادگی (جلد سوم) مهریه، قم، دادگستری کل استان قم، ۳۲.

۲- معاونت آموزش قوه قضاییه، مجموعه نشست‌های قضایی (۱۶): مسائل قانون مدنی (۴)، قم، نشر قضا، چاپ نخست، ۱۳۸۴، ص: ۱۸۴.

۳- همان، ص: ۱۸۶.

نظر به اینکه عقد نکاح دارای دو جنبه عبادی (ایجاد علقه زوجیت) و جنبه معاوضی (مهر) است و با توجه به فرض سؤال چون منتفع نمی‌باشد پدر زوج بری‌الذمه به نظر می‌رسد مگر پس از قبولی زوج و از باب تبدیل تعهد، ذمه زوج بری و ذمه فرد دیگری مشغول شود.

سؤال:

چنانچه زوج پس از فوت شوهر که ورثه مادر متوفی و فرزندان صغیر هستند و زوجه قیم صغار می‌باشد مطالبه مهریه کند دادخواست به طرفیت چه کسانی طرح می‌شود؟^۱

جواب:

چون دعوی مطالبه مهریه از ماترک متوفی از ناحیه زوجه‌ای که قیم صغار به جامانده از شوهر مرحومش می‌باشد مطرح شده و زوجه در آن واحد هم مدعی است و هم مدعی علیه لذا زوجه نمی‌تواند مدعی علیه باشد بنابراین موقتاً در پرونده متشکله سمتش زایل و دادخواست به طرفیت مادر متوفی و صغار به جا مانده از متوفی و رئیس حوزه قضایی به عنوان مدعی العموم طرح می‌شود تا مدعی العموم شخصاً یا با اعزام نماینده به دادگاه از صلاح و غبطه صغار دفاع نماید.

سؤال:

با توجه به این که شخصی با داشتن سه زن فوت می‌نماید، دو همسر او زنده و یکی از همسران فوت نموده باشد، آیا فرزندان آن همسر می‌تواند مطالبه مهریه نمایند؟^۲

جواب:

با توجه به اینکه مهریه حق دینی است که زوج نسبت به زوجه مدیون می‌باشد و این حقوق قانونی به وراثت منتقل می‌شود فلذا فرزندان می‌توانند مهریه را مطالبه نمایند مگر در صورتی که مادر آنان در زمان حیات حین تقسیم اموال مطالبه نکرده باشد.

سؤال:

آیا زوجه می‌تواند توأماً از طریق اداره ثبت و دادگاه تقاضای گرفتن مهریه نماید؟^۳

جواب:

۱- معاونت آموزش قوه قضاییه، مجموعه نشست‌های قضایی (۱۳): مسائل قانون مدنی (۳)، قم، نشر قضا، چاپ نخست، ۱۳۸۳، ص: ۱۴۸.

۲- همان، ص: ۱۵۰.

۳- معاونت آموزش قوه قضاییه، مجموعه نشست‌های قضایی (۳): مسائل قانون مدنی (۱۳)، قم، نشر قضا، چاپ نخست، ۱۳۸۳، ص: ۱۵۳-۱۵۴.

بله، اما اگر در یکی از آنها منتج به نتیجه شده باشد، مرجع دیگر به لحاظ انتفاء اصل موضوع نیاز به تعقیب قانون امر نخواهد داشت و حسب مورد تصمیم لازم را اتخاذ خواهد نمود.

سؤال:

آیا مهریه زوجه غیردایم همانند زوجه دایم عندالمطالبه می باشد؟ آیا می تواند پس از جاری شدن عقد همه‌ی مهریه را از شوهر دریافت کند؟

جواب:

بله می تواند و از این حیث فرقی با نکاح دایم ندارد.

سؤال:

اگر طلاق از طرف مرد باشد، مهریه در دوران نامزدی چگونه است؟^۱

جواب:

چنانچه بین زوجین صیغه نکاح خوانده شود و عقد نکاح به صورت صحیح واقع شود، بر اساس قانون، به مجرد عقد، زن مالک مهر می شود و می تواند هر نوع تصرفی که بخواهد در آن بنماید، از این حیث تفاوت بین دوران نامزدی و بعد از جشن عروسی وجود ندارد.

سؤال:

شیوه و فرمول محاسبه میزان مهریه چگونه است؟

جواب:

میزان مهریه به نرخ روز عبارتست از متوسط شاخص بهای^۲ کالاها و خدمات مصرفی اعلامی از بانک مرکزی مربوط به سال قبل زمان محاسبه تقسیم بر متوسط شاخص بها در سال وقوع عقد و نتیجه آن ضربدر عدد مهریه مندرج در سند ازدواج^۳.

سؤال:

زمانی که زوج پس از طرح دعوا (مطالبه مهریه) مبادرت به نقل و انتقال اموال خود نماید، زوجه چه اقدامی باید انجام دهد؟

جواب:

زوجه می تواند از دادگاه تقاضای تأمین خواسته نموده و دادگاه نیز پرونده را به اجرای احکام معرفی نماید با معرفی به اجرای احکام به توقیف اموال اقدام خواهد شد.

۱- سایت اینترنتی معاونت حقوقی مجلس؛ <http://www.hvm.ir/question/main.asp?word=&idd=>

۲- این شاخص ماهیانه و سالیانه توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعیین و اعلام می گردد.

۳- موحدیان، غلامرضا، حقوق و روابط مالی زوجین، تهران، نگاه بینه، چاپ اول، ۱۳۸۴، ۲۲.

سؤال:

در صورتی که اجرائیه به زوج ابلاغ شد و نسبت به پرداخت مهریه موضوع اجرائیه اقدامی نکرد، چه اموالی از زوج قابل توقیف در قبال مهریه مزبور است؟^۱

جواب:

در وصول موضوع اجرائیه محکمه یا اجرائیه ثبتی، به جز مستثنیات دین، سایر اموال زوج قابل توقیف است، پس از توقیف، چنانچه مال توقیف شده وجه رایج یا عین مهریه باشد به زوجه تحویل می شود و در صورتی که از سایر اموال زوج باشد با انجام عملیات اجرایی و مزایده، وجوه حاصل از فروش اموال مزبور به زوجه پرداخت می شود.

مهر حتما عین معین باشد بلکه انجام عمل یا حرفه آموزی یا تدریس هم می تواند مهریه باشد. مثل آموختن

سؤال:

اگر مردی پولی به زن خود پرداخت کند و مرد مدعی شود که پرداخت وجه مذکور از بابت مهریه بوده است و زن مدعی بخشش آن شود، ادعای کدامیک از آنان پذیرفته خواهد شد؟^۲

جواب:

ادعای مرد، زیرا مرد مدیون است و مدیون است که تعیین می کند مالی که داده بابت چه چیزی بوده است.

در ذیل مستثنیات دین آورده شده است:

- مسکن مورد نیاز محکوم علیه و افراد تحت تکفل وی با رعایت شئون عرفی.
- اثاثیه مورد نیاز زندگی که برای رفع حوائج ضروری محکوم علیه، خانواده و افراد تحت تکفل وی لازم است.
- آذوقه موجود به قدر احتیاج محکوم علیه و افراد تحت تکفل وی برای مدتی که عرفاً آذوقه ذخیره می شود.
- کتب و ابزار علمی و تحقیقاتی برای اهل علم و تحقیق متناسب با شأن آنان.
- وسایل و ابزار کار کسبه، پیشه‌وران، کشاورزان و سایر اشخاصی که وسیله امرار معاش محکوم علیه و افراد تحت تکفل وی می باشد.

۱- موحدیان، غلامرضا، حقوق و روابط مالی زوجین، تهران، نگاه بینه، چاپ اول، ۱۳۸۴، ۳۱-۳۰.

۲- موسوی مقدم، محمد، راهنمای دعوی خانوادگی (جلد سوم) مهریه، قم، دادگستری کل استان قم، ۲۹.

سؤال:

زنی که شوهر وی فوت نموده جهت ارائه دادخواست مطالبه مهریه باید علیه شوهر متوفی ارائه دعوی نماید یا ورثه ایشان؟^۱

جواب:

علیه ورثه شوهرش.

سؤال:

اگر در ضمن عقد نکاح مبلغی به عنوان مهریه توافق شده باشد و پس از گذشت مدتی از زندگی با توافق زوجین مبلغ مهریه اضافه شود، در این صورت آیا زوج الزام به پرداخت مازاد (مهریه جدید) دارد؟^۲

جواب:

با توجه به توافق حاصله بین زوجین در مورد افزایش میزان مهریه، زوج با توجه به ماده ۱۰ قانون مدنی ملزم به پرداخت مازاد می‌باشد.

سؤال:

در صورتی که زوجه در طول زندگی مشترک مهریه خود را به زوج ببخشد، می‌تواند مجدداً مهریه خود را درخواست کند؟^۳

جواب:

در صورتی که زوجه مهریه خود را در طول زندگی به زوج بخشیده باشد، حق مطالبه او ساقط می‌شود.

هزینه تمبر دادخواست مطالبه مهریه

بابت یک میلیون تومان اول مهریه، پانزده هزار تومان تمبر و بابت مابقی مهریه به ازای هر یک میلیون تومان، بیست هزار تومان تمبر الصاق می‌گردد.

۱- معاونت آموزش قوه قضائیه، مشاوره قضایی تلفنی ۱، قم، نشر قضا، چاپ اول، ۱۳۸۴، ۲۳.

۲- معاونت آموزش قوه قضائیه، مشاوره قضایی تلفنی ۳، قم، نشر قضا، چاپ اول، ۱۳۸۴، ۲۸۰-۲۷۹.

۳- معاونت آموزش قوه قضائیه، مشاوره قضایی تلفنی ۳، قم، نشر قضا، چاپ اول، ۱۳۸۴، ۲۸۳-۲۸۲.

نمونه تقاضای وصول مهریه (از طریق اجرائیه ثبتی)

مسئول محترم دفترخانه ازدواج شماره شهرستان
احتراماً با توجه به تصویر مصدق عقدنامه پیوست که اصل آن در آن دفترخانه تنظیم شده است،
اینجانبه در تاریخ در قبال مبلغ بعنوان
مهریه به عقد ازدواج دائم همسر آقای در آمده‌ام. به طوری که مستحضرید
چون مهریه بعنوان دین بر ذمه زوج بوده و عندالمطالبه قابل وصول می‌باشد، نامبرده با وجود
درخواست‌های مکرر اینجانبه عمداً از تأدیه مهریه قانونی اینجانبه امتناع می‌نماید، لذا خواهشمند است
به موجب این درخواست ضمن صدور اجرائیه، نسبت به وصول مهریه اینجانبه اقدام لازم را به عمل
آورید.

امضاء زوج

نشانی زوج :

نشانی زوجه :

شرایط و فرایند تقاضای وصول مهریه از طریق اجرائیه ثبتی:

- لازمه وصول مهریه از طریق ثبت آن است که عقدنامه رسمی و ثبتی باشد.
- دفترخانه پس از وصول تقاضانامه، مراتب را به زوج ابلاغ می‌نماید. چنانچه زوج حاضر به پرداخت مهریه نباشد، زوجه تقاضای اجرای مفاد سند عقدنامه را در خصوص مهریه می‌نماید.
- اگر از طرف زوجه مالی از زوج معرفی گردد که جزء مستثنیات دین نباشد، مال معرفی شده از طرف اجرای ثبت به نفع زوج توقیف می‌گردد و اگر زوج فاقد مال بوده ولی کارمند دولت باشد با تقاضای زوجه یک سوم حقوق وی تا پرداخت کل مهریه به نفع زوجه توقیف و به زوجه پرداخت می‌گردد.

مطالبه مهریه از طریق مراجع قضایی

- مطالبه مهریه از طریق شعب حقوقی مراجع قضایی مستلزم تنظیم و تقدیم دادخواست و پرداخت هزینه دادرسی است زیرا دعوی مطالبه مهریه، دعوی مالی است.
دعوی مطالبه مهریه در دادگاه خانواده (و یا شعبه حقوقی اختصاص داده شده به دعاوی خانوادگی) مطرح و مورد رسیدگی قرار می‌گیرد. در ادامه چند نمونه دعوی وصول مهریه طرح و نشان داده شده است:

۱- تقاضای صدور حکم مبنی بر قرار تأمین مهریه

اگر زوجه احتمال دهد که تا تقدیم دادخواست مطالبه مهریه، زوج اموال خود را کتمان می‌نماید ابتدا دادخواستی مبنی بر تقاضای صدور حکم مبنی بر قرار تأمین مهریه تقدیم دادگاه می‌نماید.

مدارک لازم:

- فتوکپی مصدق عقدنامه.

- فتوکپی مصدق شناسنامه طرفین.

نحوه تنظیم دادخواست:

- نوشتن مشخصات زوجه در مقابل ردیف خواهان در برگ دادخواست.

- نوشتن مشخصات زوج در مقابل ردیف خوانده در برگ دادخواست.

- نوشتن واژه اصیل در مقابل ردیف وکیل یا نماینده قانونی.

- نوشتن عبارت؛ تقاضای صدور حکم مبنی بر قرار تأمین مهریه در مقابل ردیف تعیین خواسته و بهای آن.

- نوشتن نام مدارک و ضمائم تقدیمی در مقابل ردیف دلائل و منضمات دادخواست.

- نوشتن شرح دادخواست طبق نمونه ذیل و امضاء آن در برگ دادخواست.

نمونه تقاضای وصول مهریه (از طریق مراجع قضایی)

شرح دادخواست

ریاست محترم دادگستری شهرستان
احتراماً، باستحضار می‌رساند، اینجانبه حسب عقدنامه شماره
(تصویر به پیوست) به تاریخ به عقد دائمی خوانده فوق‌الذکر آقای
در آمده‌ام. به موجب این دادخواست و وفق ماده ۱۰۸ قانون آیین دادرسی مدنی، تقاضای صدور قرار تأمین مهریه خود به مبلغ مندرج در عقدنامه از اموال خوانده را دارم. بدیهی است به محض صدور قرار مذکور، ظرف مهلت قانونی، دادخواست وصول مهریه را نیز متعاقباً تقدیم آن دادگاه خواهم نمود.

امضاء

توضیحات:

زوجه تا ده روز پس از صدور قرار تأمین فرصت دارد نسبت به اصل دعوا یعنی مطالبه مهریه دادخواست خود را تقدیم دادگاه نماید.

۲- تقاضای صدور حکم مبنی بر وصول مهریه با توجه به قرار تأمین:

پس از صدور قرار تأمین مهریه زوجه ظرف مدت ۱۰ روز می تواند دادخواستی به نحو ذیل جهت مطالبه مهریه تقدیم دادگاه نماید.

مدارک لازم:

۱- فتوکی مصدق عقدنامه.

۲- فتوکی مصدق شناسنامه زوجین.

۳- فتوکی قرار تأمین اصداری.

نحوه تنظیم دادخواست:

- نوشتن مشخصات زوجه و زوج در ردیف خواهان و خوانده برگ دادخواست.

- نوشتن واژه اصیل در ردیف وکیل یا نماینده قانونی.

- نوشتن عبارت؛ تقاضای صدور حکم مبنی بر وصول مهریه به مبلغ
ریال با توجه به قرار تأمین صادره در ردیف تعیین خواسته و بهای آن در برگ دادخواست.

- نوشتن نام و مدارک تقدیمی در ردیف دلائل و منضمات دادخواست.

- نوشتن شرح دادخواست طبق نمونه ذیل و امضاء آن در برگ دادخواست.

شرح دادخواست

ریاست محترم دادگستری شهرستان

احتراماً به استحضار می رساند، اینجانبه که قبلاً طی دادخواست شماره

مورخ شعبه دادگاه عمومی تقاضای

صدور قرار تأمین مهریه از اموال خوانده را نموده بودم و وفق دادنامه شماره

مورخ در پرونده کلاسه قرار تأمین اموال مهریه صادر

گردیده، لذا به موجب این دادخواست از آن مقام محترم تقاضای وصول مهریه ام را از اموال توقیف

شده خوانده دارم.

امضاء

نمونه دادخواست‌ها

دادخواست: مطالبه‌ی مهریه به قیمت روز

مشخصات طرفین	نام	نام خانوادگی	شغل	آدرس:
خواهان	زوجه			
خوانده	زوج			
وکیل یا نماینده قانونی				
<p>تعیین خواسته و بهای آن</p> <p>صدور حکم بر محکومیت خوانده به پرداخت: ۱- مهریه به مبلغ... ریال با محاسبه‌ی آن به قیمت روز. ۲- خسارت دادرسی اعم از هزینه‌ی دادرسی، حق الوکاله‌ی وکیل. ۳- مقدمتاً صدور قرار تأمین خواسته.</p>				
<p>دلایل و منضمات دادخواست</p> <p>عقد نامه‌ی شماره ی ...</p>				
<p>شرح دادخواست</p> <p>باسمه تعالی</p> <p>ریاست محترم دادگاه‌های عمومی...</p> <p>با سلام</p> <p>احتراماً اینجانب در تاریخ ... به موجب عقدنامه‌ی شماره‌ی ... به عقد دائم خوانده درآمدم. با عنایت به این که مهریه‌ی اینجانب مبلغ ... ریال تعیین گردیده است، نظر به حدوث نزدیکی فی مابین و تغییر شاخص قیمت سالانه نسبت به زمان اجرای عقد مستند به تبصره‌ی الحاقی به ماده‌ی ۱۰۸۲ قانون مدنی و بند ب از ماده‌ی ۱۰۸ و ماده‌ی ۱۹۸ و ۵۱۹ قانون آیین دادرسی مدنی صدور حکم بر محکومیت خوانده به پرداخت مبلغ ... ریال با لحاظ تغییر شاخص قیمت سالانه، خسارات دادرسی و در ضمن با عنایت به احتمال نقل و انتقال اموال از سوی خوانده مستند به بند ب از ماده‌ی ۱۰۸ قانون آیین دادرسی مدنی صدور قرار تأمین خواسته مورد استدعا است.</p>				
امضاء				
شماره و تاریخ ثبت دادخواست		شعبه.... دادگاه عمومی.... رسیدگی		
شماره		فرمایید.		
تاریخ		نام و نام خانوادگی مقام ارجاع کننده		
		امضاء		
		تاریخ		

دادخواست : مطالبه‌ی سکه بهار آزادی به عنوان مهریه

مشخصات طرفین	نام	نام خانوادگی	شغل	آدرس
خواهان	زوجه			
خوانده	زوج			
وکیل یا نماینده قانونی				
تعیین خواسته و بهای آن	صدور حکم مبنی بر محکومیت خوانده به تأدیه: ۱- تعداد... سکه بهار آزادی به عنوان اصل خواسته مقوم به مبلغ ۲- خسارت دادرسی			
دلایل و منضمات دادخواست	عقد نامه‌ی شماره‌ی ...			
<p>شرح دادخواست باسمه تعالی ریاست محترم دادگاه‌های عمومی با سلام احتراماً با عنایت به این که به موجب عقدنامه‌ی شماره‌ی ... در تاریخ ... به عقد دائم خوانده درآمده‌ام و با توجه به این که مهریه‌ی اینجانب مقدار ... سکه بهار آزادی تعیین شده است و خوانده تاکنون از تأدیه آن خودداری ورزیده است مستند به ماده‌ی ۱۰۸۲ قانون مدنی و ماده‌ی ۱۹۸ و ۱۹۹ قانون آیین دادرسی مدنی صدور حکم بر محکومیت خوانده به تأدیه تعداد... سکه بهار آزادی و خسارت دادرسی را استدعا دارم.</p> <p>امضاء</p>				
شماره و تاریخ ثبت دادخواست شماره تاریخ	شعبه... دادگاه عمومی.... رسیدگی فرمایید. نام و نام خانوادگی مقام ارجاع کننده تاریخ امضاء			

دادخواست: مطالبه‌ی مهریه به همراه اعیان از هزینه دادرسی

مشخصات طرفین	نام	نام خانوادگی	شغل	آدرس:
خواهان	زوجه			
خوانده	زوج			
وکیل یا نماینده قانونی				
تعیین خواسته و بهای آن	صدور حکم بر محکومیت خوانده به پرداخت مبلغ ... ریال به عنوان مهریه با محاسبه‌ی آن به قیمت روز، به همراه صدور حکم بر اعیان از پرداخت هزینه‌ی دادرسی.			
دلایل و منضمات دادخواست	۱- عقدنامه‌ی شماره‌ی ... ۲- شهادت کتبی گواهان آقایان ۱- ... و ۲- ...			
<p>شرح دادخواست باسمه تعالی ریاست محترم دادگاه‌های عمومی با سلام احتراماً به استحضار عالی می‌رسانم اینجانب به موجب عقدنامه‌ی رسمی شماره‌ی به زوجیت خوانده درآمدم. مبلغ ... ریال به عنوان مهریه‌ام قرار داده شده است. نظر به این که بین اینجانب و خوانده نزدیکی واقع شده است و از تاریخ وقوع عقد تاکنون تغییر شاخص قیمت سالانه رخ داده است و خوانده از پرداخت مهریه‌ام استنکاف ورزیده است مستند به تبصره‌ی الحاقی به ماده‌ی ۱۰۸۲ قانون مدنی و ماده‌ی ۱۹۸ قانون دادرسی مدنی صدور حکم بر محکومیت خوانده به پرداخت مبلغ ... ریال بابت مهریه با محاسبه‌ی آن به قیمت روز بر اساس شاخص اعلامی بانک مرکزی مورد استدعا است. در ضمن نظر به ناتوانی اینجانب از پرداخت هزینه‌ی دادرسی مستند به ماده‌ی ۵۰۴ قانون آیین دادرسی مدنی صدور حکم بر اعیان اینجانب از پرداخت هزینه‌ی دادرسی دعوای مطروحه را خواستارم.</p> <p>امضاء</p>				
شماره و تاریخ ثبت دادخواست	شعبه ... دادگاه عمومی رسیدگی			
شماره	فرمایید.			
تاریخ	نام و نام خانوادگی مقام ارجاع کننده			
	تاریخ امضاء			

دادخواست مطالبه‌ی نصف مهر مازاد پرداختی

مشخصات طرفین	نام	نام خانوادگی	شغل	آدرس:
خواهان	زوج			
خوانده	زوجه			
وکیل یا نماینده قانونی				
تعیین خواسته و بهای آن	صدور حکم مبنی بر محکومیت خوانده به پرداخت مبلغ ... ریال / تادیه تعداد ... سکه بهار آزادی و یا ...			
دلایل و منضمات دادخواست	۱- عقدنامه‌ی شماره‌ی ... ۲- طلاق‌نامه‌ی شماره‌ی ... ۳- گواهی پزشکی قانونی ... ۴- مفاد پرونده‌ی طلاق به شماره‌ی ...			
<p>شرح دادخواست باسمه تعالی ریاست محترم دادگاه‌های عمومی ... با سلام</p> <p>احتراماً با توجه به این که اینجانب و خوانده به موجب عقدنامه‌ی شماره‌ی ... در تاریخ ... با یکدیگر به عقد دائم ازدواج کردیم اما به علت مشکلات و اختلافات حادث در تاریخ ... به موجب طلاق‌نامه‌ی شماره‌ی ... خوانده را طلاق داده‌ام و نظر به این که در عقدنامه‌ی مذکور مهریه‌ی خوانده مقدار ... تعداد ... سکه بهار آزادی، و یا مبلغ ... ریال وجه نقد قرار داده شده بود و اینجانب در تاریخ ... به موجب رسید عادی مورخ ...، گواهی گواهان ...، سند رسمی شماره‌ی ...، تمامی مهریه را به ایشان پرداخت، تأدیه کرده‌ام و قبل از وقوع نزدیکی وی را طلاق داده‌ام در حالی که ایشان به موجب ماده‌ی ۱۰۹۲ قانون مدنی تنها مستحق دریافت نصف مهریه بوده است لذا مستند به ماده‌ی مرقوم و ماده‌ی ۲۶۵ قانون استنادی صدور حکم بر محکومیت خوانده به بازپرداخت مبلغ ... ریال، تأدیه‌ی مقدار ... سکه بهار آزادی را که بدون استحقاق دریافت داشته است، خواستارم.</p>				
شماره و تاریخ ثبت دادخواست	شعبه ... دادگاه عمومی ... رسیدگی فرماید.			
شماره	نام و نام خانوادگی مقام ارجاع کننده			
تاریخ	تاریخ امضاء			

دادخواست پرداخت قسطی مهریه

مشخصات طرفین	نام	نام خانوادگی	شغل	آدرس:
خواهان	زوج			
خوانده	زوجه			
وکیل یا نماینده قانونی				
تعیین خواسته و بهای آن	صدور حکم بر اعسار - پرداخت تقسیمی - مهریه موضوع دادنامه شماره			
دلایل و منضمات دادخواست	۱- گواهی گواهان. ۲- محتویات پرونده شماره			
<p>شرح دادخواست باسمه تعالی ریاست محترم دادگاه با سلام با توجه به این که اینجانب به موجب دادنامه‌ی شماره‌ی صادرشده از آن دادگاه به پرداخت ریال وجه نقد بابت مهریه در حق خوانده محترم محکوم شده‌ام، نظر به این که اینجانب کارمند اداره, کارگر شرکت, هستم و درآمد ماهانه من مبلغ ریال است؛ لذا توان پرداخت محکوم به را به صورت یکجا ندارم؛ لذا صدور حکم بر پذیرش اعسار اینجانب از پرداخت دفعی محکوم به و صدور حکم مبنی بر پرداخت مهریه به صورت اقساط را درخواست می‌کنم.</p> <p>امضا</p>				
شماره و تاریخ ثبت دادخواست	شعبه ... دادگاه عمومی ... رسیدگی فرماید.			
شماره	نام و نام خانوادگی مقام ارجاع کننده			
تاریخ	تاریخ امضاء			

دادخواست صدور قرار تأمین خواسته قبل از تقدیم دادخواست مطالبه مهریه

مشخصات طرفین	نام	نام خانوادگی	شغل	آدرس:
خواهان	زوجه			
خوانده	زوج			
وکیل یا نماینده قانونی				
تعیین خواسته و بهای آن	صدور قرار تأمین خواسته			
دلایل و منضمات دادخواست	عقدنامه‌ی شماره‌ی			
<p>شرح دادخواست باسمه تعالی ریاست محترم دادگاه‌های عمومی با سلام</p> <p>احتراماً با عنایت به این که به موجب عقدنامه‌ی شماره‌ی در تاریخ به عقد دائم خوانده درآمده‌ام و با توجه به این که مهریه‌ی اینجانب مقدار سکه بهار آزادی تعیین شده است و خوانده تاکنون از تأدیه آن خودداری ورزیده است و با توجه به این که خوانده قصد دارد برای فرار از پرداخت بدهی خود به اینجانب مبادرت به انتقال اموال و دارایی خود نماید مستند به ماده‌ی ۱۰۸ قانون آیین دادرسی مدنی صدور قرار تأمین مهریه را استدعا دارم. نظر به این که مهریه در معرض تضییع است اجرای قرار تأمین خواسته قبل از ابلاغ آن را مستند به ماده ۱۱۷ قانون استنادی درخواست می نمایم. دادخواست در خصوص مطالبه مهر متعاقباً تقدیم خواهد شد.</p>				
امضاء				
شماره و تاریخ ثبت دادخواست	شعبه... دادگاه عمومی... رسیدگی فرمایید.			
شماره	نام و نام خانوادگی مقام ارجاع کننده			
تاریخ	تاریخ امضاء			

نمونه دادنامه (۱)

خواهان: خانم زهره به نشانی قم،...

خوانده: آقای محمود... به نشانی قم،...

خواسته‌ها:

۱. اعسار از پرداخت هزینه دادرسی

۲. مطالبه مهریه

رأی دادگاه

در خصوص دادخواست خانم زهره فرزند ... به طرفیت آقای محمود ... فرزند ... به خواسته بدواً صدور حکم اعسار از پرداخت هزینه دادرسی و سپس حکم به الزام خوانده به پرداخت مهریه که در سال ۱۳۶۷ سه میلیون ریال بوده با محاسبه وفق شاخص روز، خوانده در دادگاه حاضر نگشته و لایحه‌ای نیز ارسال ننموده با این وصف و با توجه به جامع محتویات پرونده از جمله استشهادیه و تصویر برابر با اصل شناسنامه و سند رسمی ازدواج، خواسته خواهان مقرون به صحت تشخیص داده شد، لذا با استناد به مواد ۴، ۵۰۵ و ۵۰۶ از ق.آ.د.م و ماده ۱۰۸۲ ق مدنی و تبصره آن بدواً رأی به اعسار موقت خواهان از پرداخت هزینه دادرسی و سپس رأی به الزام خوانده به پرداخت مبلغ یکصد و پانزده میلیون و یکصد و سی و نه هزار و هشتصد و هشتاد و شش ریال به عنوان مهریه در حق خواهان صادر میگردد رأی صادره نسبت به خوانده غیابی و ظرف بیست روز پس از ابلاغ واقعی قابل واخواهی در همین شعبه و سپس ظرف بیست روز قابل اعتراض و رسیدگی در دادگاه تجدیدنظر استان قم می‌باشد.

رئیس شعبه... محاکم عمومی حقوقی قم

نمونه دادنامه (۲)

خواهان: خانم فاطمه ... با وکالت آقای محمد حسین ... و آقای محمد رضا ... به نشانی قم،...

خوانده: آقای فرهاد ... به نشانی قم،...

خواسته: مطالبه مهریه

رأی دادگاه

در خصوص دادخواست خانم فاطمه ... فرزند ... با وکالت آقای محمد رضا ... و محمد حسین به طرفیت آقای فرهاد ... فرزند... به خواسته مطالبه مهریه و هزینه دادرسی و حق الوکاله که با توجه به محتویات پرونده از جمله فتوکی مصدق نکاح نامه رسمی به شماره ترتیب... وجود علقه زوجیت دائم بین طرفین و این که تعداد دویست و پنجاه عدد سکه تمام بهار آزادی به عنوان مهریه این ازدواج به تاریخ وقوع عقد نکاح ... بوده محرز است خوانده به استناد یک فقره اقرارنامه به شماره ... پیوست پرونده اظهار نموده همسر در محضر با توافق خود من و با گرفتن اجازه از پدرش، تعداد ۲۵۰ عدد سکه بهار آزادی را معوض به تعداد پنج عدد سکه تمام بهار آزادی و یک نوبت سفر عتبات عالیات نمودند و در حقیقت تعداد ۲۵۰ سکه مهریه خودش را به من بخشیدند و در نتیجه هیچ گونه ادعایی در این خصوص نداشته باشد و همچنین ایشان با ارسال اظهارنامه از من خواسته بود که مشارالیه را به سفر عتبات ببرم که اظهارنامه به من ابلاغ نشده، وکیل مدافع خواهان اظهار نمودند با توجه به اظهارات موکله ماهیت اقرارنامه بین طرفین عقد هبه معوض بوده و لفظ بخشیدن نیز به صراحت در اقرارنامه آمده، لذا با توجه به این موضوع موکله علاوه بر درخواست های شفاهی دو مرتبه به صورت اظهارنامه از ایشان درخواست نموده که به تعهد خود عمل نماید که زوج با توجه به اقرار ایشان مبنی بر وصول اظهارنامه ها هیچ اقدامی در انجام تعهد خود نکرده است و در این خصوص از دفتر مراجع تقلید جهت وضوح بیشتر موضوع سؤال گردیده که ایشان با توجه به موضوع اعلام نموده اند موضوع هبه معوضه می باشد و لذا با توجه به عدم قبض در این هبه این بخشش دارای اشکال می باشد چون شرط صحت آن تحقق نیافته و حتی با درخواست زوجه مبنی بر مطالبه عوض با انکار از سوی زوج مواجه گردیده است دادگاه ضمن توجه به اظهارات اصحاب پرونده اظهارات وکلای مدافع خواهان را موجه و منطبق با موازین شرعی و قانونی دانسته و از آنجائی که حق رجوع در هبه کذائی برای زوجه محفوظ است و دفاعیات خوانده وجهی ندارد ادعای خواهان را ثابت دانسته و مستندا به ماده ۱۱۰۲ و ۱۰۸۲ قانون مدنی و ماده ۵۱۹ قانون آئین دادرسی مدنی خوانده را به پرداخت تعداد ۲۵۰ عدد سکه بهار آزادی به عنوان مهریه و هزینه دادرسی در حق خواهان محکوم می نماید و دادگاه در مورد مطالبه حق الوکاله آن را فاقد شرایط مفاد ماده ۵۲۱ دانسته و حکم به رد آن صادر می نماید. رأی دادگاه ظرف بیست روز پس از ابلاغ قابل تجدیدنظر در دادگاه تجدیدنظر می باشد.

رئیس شعبه ... محاکم عمومی حقوقی قم

منابع

- اداره کل آموزش‌های مردمی معاونت آموزش قوه قضائیه، **حقوق به زبان ساده**، قم، انتشارات قضا، چاپ اول، ۱۳۸۴.
- اداره کل آموزش‌های مردمی معاونت آموزش قوه قضائیه، **بروشور مهریه**.
- پولادی، ابراهیم، **مهریه و تعدیل آن**، تهران، موسسه انتشارات دادگستر، چاپ دوم، ۱۳۸۸.
- جعفری لنگرودی، محمدجعفر، **مبسوط در ترمینولوژی حقوق**، تهران: کتابخانه گنج دانش، چاپ دوم، ۱۳۸۱.
- سایت اینترنتی معاونت حقوقی مجلس؛
- <http://www.hvm.ir/question/main.asp?word=&idd=۵۴۲>
- معاونت آموزش قوه قضائیه، **مجموعه نشست‌های قضایی ۳، ۱۳ و ۱۶: مسائل قانون مدنی**، قم، نشر قضا، چاپ نخست، ۱۳۸۳.
- معاونت آموزش قوه قضائیه، **مشاوره قضایی تلفنی ۳ و ۱**، قم، نشر قضا، چاپ اول، ۱۳۸۵.
- معین، محمد، **فرهنگ فارسی متوسط**، تهران، انتشارات امیرکبیر، جلد چهارم، چاپ اول، ۱۳۴۷، ص: ۴۴۶۲.
- موحدیان، غلامرضا، **حقوق و روابط مالی زوجین**، تهران، نگاه بینه، چاپ اول، ۱۳۸۴.
- موسوی مقدم، محمد، **راهنمای دعاوی خانوادگی (جلد سوم) مهریه**، قم، دادگستری کل استان قم، ۱۳۸۷.

نام محقق: اصغر کاظمی